

GAZETA KUJAWSKA

ORGAN MIĘDZYPARTYJNY STRONNICTW POLITYCZNYCH

Rok I. Nr. 102

Włocławek, sobota / niedziela 4/5 maja 1946 roku.

Cena 2 złote

Polacy mają dobrą pamięć

Arcybiskup fryburski Conrad, ogłaszając swój list pasterski w obronie „uciemięzonego” narodu niemieckiego, liczył na specyficzną cechę ludzkich umysłów: na krótką pamięć. Bo ludzie niechętnie przypominają sobie ciężkie chwile, tym niechętniej, jeśli rozpoczynają jak obecnie budowę zniszczonego wojną i okupacją życia narodowego i osobistego od podstaw. Odbudowują w tempie mocno przyspieszonym.

Arcybiskup Conrad zbyt jednak przecenił zdolności i chęci zapominania ludów dotkniętych szaleństwem panowania hitlerowskiego i w tym wypadku efekt pasterskiego orędzia okazał się wręcz przeciwny oczekiwaniom. Bo oto ludzie przecierają oczy i zapytują ze zdumieniem: jakże możliwe, by w niespełna rok po zakończeniu wojny ktoś odważył się usprawiedliwiać i poniekąd gloryfikować zbrodniarzy świata i pod adresem umęczonych narodów posuwać się do grózb. Jeśli chodzi o Polskę to arcybiskup fryburski wysunął cały szereg tez, których kłamliwość i napastliwość przechodzą granicę prostej przyzwoitości.

Nie będziemy na tym miejscu polemizować ze wszystkimi antypolskimi argumentami pasterskiego listu. Arcybiskup Conrad dowodzi niemieckości Torunia, ponieważ według jego mniemania urodził się tam „niemiecki” uczony Mikołaj Kopernik. Niemcy staczały już nie jednokrotnie batalię w sprawie przynależności wielkiego astronoma do narodowości niemieckiej. Robiły to Niemcy bismarckowskie, wilhelmowskie i powersalskie Brueninga, a już najwięcej hałasu wokół postaci Kopernika czyniły Niemcy hitlerowskie. Chodziło im, rzecz jasna, nie tylko o anektowanie uczonego polskiego ze względów czysto uczciwych, patriotycznych, ale o względy polityczne, o podkreślenie niemieckości ziemi, która wydała Kopernika.

Szczególnie ostrą nagonkę prowadziły Niemcy w okresie wystawiania pomnika kopernikowskiego w Warszawie i odlewania medalu ku czci uczonego w Paryżu. Sfery naukowe zagraniczne, zmyłone niemiecką propagandą w sprawie kopernikowskiej o mało co nie uległy pseudo naukowym wywodom uczonych niemieckich i dopiero przetłumaczona na język angielski rozprawa Śniadeckiego o Koperniku sprostowała poglądy świata nauki w Europie.

Szczególniej odlew pamiętkowego medalu kopernikowskiego w Paryżu przez dłuższy czas zajmował opinię publiczną zagranicą, wywołując gorącą polemikę na temat przynależności narodowej Kopernika. Sprawie polskiej wybitnie przysłużył się uczo-

ny warszawski Adrian Krzyżanowski, który w latach 40-tych ubiegłego stulecia w świetnej rozprawie jubileuszowej o Koperniku zdołał przekonać za granicę o jego przynależności do narodu polskiego. Między innymi dowiódł niezbicie, że rodzina Kopernika zamieszkiwała od pokoleń w Krakowie, Polskość Kopernika nie jest jedynym dowodem polskości Torunia i smutnym byłoby gdybyśmy nie mieli innych ku temu podstaw. Historycy niemieccy twierdzili uporcezywie, że Toruń został założony przez Krzyżaków. Istnieją niezbité dowody, obalające bezpodstawne roszczenia niemieckich historyków. Z istniejących po dziś dzień kronik i dokumentów Toruń, dawniej Tarnowo, w roku 1222 otrzymał przywilej Konrada Mazowieckiego, a jak wiadomo, Krzyżacy po raz pierwszy osiedlili się w Polsce w roku 1225 roku, jak wynika z aktów nadania ziem dobrzyńskiej i chełmińskiej w lenno zakonowi krzyżackiemu przez tegoż Konrada Mazowieckiego. Nie mogli zakładać miasta Torunia Krzyżacy, skoro pierwszy zwierzchnik Krzyżaków w Polsce Herman Balke w przywileju dla miast Chełmna, Tarnowa, czyli Torunia powiedział: „Mieszkańcy Torunia z łanu polskiego de polonica aratro mają płacić dziesięcinę biskupom w ziarnie”, a następnie polskości Torunia najlepiej podkreślają słowa samego mistrza Krzyżaków nazywającego siebie „Prowizorem Braci Szpitalnych w Polsce”. „Prowisor in Polonia”. Zaś historyk niemiecki Hartknoch musi przyznać, że „Krzyżacy obejmując ziemie nad Wisłą najmniejszego śladu teutonizmu na tej ziemi nie znaleźli”.

W czasach najnowszych bo w roku 1938, Niemcy bydgoscy t. zw. Schulverein rozpoczął kampanię kopernikowską o wyraźnym podłożu politycznym. Oto co pisze o tym bydgoszczanka, p. Stanisława Jankowska, w swoim zarysie: „Niemcy przedwojenni w Bydgoszczy”:

Jeśli uprzytomnimy sobie, że w czasie trwania polsko-niemieckiego paktu przyjaźni, tutejszy „Schulverein” mógł wypuścić oficjalnie pocztówkę z wizerunkiem Mikołaja Kopernika z napisem „Nicolaus Copernicus, ein Sohn deutschen Volkstums”, to przekonamy się, jak bezczelna i niczem nie krepowana była swawola niemiecka. Władze, co prawda po pewnym czasie skonfiskowały owe pocztówki. Jednakże na to Niemcy czekali. Bóg sens wydania owej pocztówki był głębszy. Chciano poprostu sprowokować rozgłos w sprawie narodowości Kopernika i dopuścić do rozprawy sądowej. Kiędy wymagany ustawą termin zatwierdzenia konfiskaty minął, niemiecki „Schulverein” zaskarżył

władze polskie o cofnięcie konfiskaty i wydanie zabranych pocztówek. Na wokandy sądowej zawisła zatem rozprawa o przynależność narodową Mikołaja Kopernika. O rozprawie, aczkolwiek bardzo interesującej, w mieście nikt nie wiedział. — Nie wiedziała prasa, nie wiedzieli adwokaci. Natomiast wiedzieli Niemcy. Wysłano na rozprawę jakich tylko korespondentów niemieckiej prasy i agencji telegraficznych. W 550 gazetach niemieckiej prasy i agencji telegraficznej ukazał się artykuł z rozprawy sądowej w Bydgoszczy o narodowości Kopernika oczywiście w odpowiednim naświetleniu. Jakże musiał uderzyć wówczas już — było to w 1938 r. z początkiem jesieni — ten artykuł, zapoczątkowany słowami: „W Toruniu, który dzisiaj należy do Polski... urodził się Mikołaj Kopernik i t. d. (dosłownie: In Thorn, das heute zu Polen gehört...)” Po przeczytaniu tego nasunąć musiało się pytanie: Toruń który dzisiaj należy do Polski... czyżby to znaczyć miało, że jutro należy do Niemiec?... I taka była też intencja autora. Przekonaliśmy się o tym, choćby tylko na przeciąg 5 lat. „Każdy Niemiec w Polsce jest tą drobnią, sprężynką albo śrubką, które się składają na całość zegara funkcjonującego sprawnie i nieomylnie”. — tak określił działalność Niemców polskich niemiecki dziennikarz przy ambasadzie niemieckiej w Warszawie.

Arcybiskup fryburski, kwalifikując Toruń, jako miasto niemieckie, jest jedynie kontynuatorem odwiecznej niemieckiej idei imperialistycznej. Dla niego przyłączenie do Polski piastowskich ziem jest aneksją terytoriów czysto niemieckich. Twierdzi to tym śmielej, będąc pewnym poparciem czynników, którym odbudowa i potęga Niemiec potrzebna jest dla ściśle określonych celów. Mowa fultońska Churchilla utwierdziła imperialistów niemieckich w przedśwadczeniu, że w

swych dążeniach odwetowych nie są odosobnieni, że w obozie p. Churchilla znajdują poparcie.

Dla nas Polaków, ma to swoją specyjalną wymowę. Jak wynika z oświadczeń korespondentów zagranicznych również fakt rozbicia frontu demokratycznego w Polsce przez PSL wywołał w Niemczech żywy oddźwięk. Zjednoczona i silna, oparta na granicach Odry i Nysy, Polska będzie trwała przeciwagą zakusom germańskiego imperializmu. Polska skłócana, rozdarta wewnętrznymi walkami, stać mogłaby się łatwym kąskiem dla dyszących żądzą odwetu Niemców i ich przyjaćiół politycznych z zachodu. To też Niemcy z wielkim zainteresowaniem śledzą każdy objaw życia politycznego w Polsce i stanowisko PSL nasuwa im najrozmaitsze możliwości, które chcieliby zdyskontować na swoje konto. Naczelne władze PSL w oficjalnych wystąpieniach podkreślały niejednokrotnie swój stosunek do Ziemi Odzyskanych i z tych wypowiedzi wynikałoby, że w sprawie Ziemi Zachodnich nie może być w Polsce różnicy zdań, gdyż linia Odry i Nysy jest żywotną granicą Polski polityczną, strategiczną i gospodarczą.

Jednym z pytań w mającym się odbyć w czerwcu referendum ludowym będzie pytanie, dotyczące się granic na Odrze i Nysie. Zjazd w Szelecinie pod hasłem: „Trzymamy straż nad Odrą” miał zadokumentować przed światem niezłomną wolę narodu polskiego, co znalazło swój wyraz w orędziu Prezydenta Bieruta. Przebieg manifestacji narodowej został zakłócony wybrkami nieodpowiedzialnych elementów ku uciesze i na pożytek Niemców i ich przyjaćiół politycznych. Elementy owe dla własnych egoistycznych celów użyły uroczyście szczecińskie dla rozgrywek partyjnych nie licząc się z dobrem Państwa, z dobrem narodu. Franciszka Bzamaowa.

Projekty nowego zarządu

PARYŻ (SAP). „Wszystkie siły zbrojne niemieckie mają być kompletnie rozbrojone i zdemobilizowane” głosi tekst amerykańskiego projektu traktatu pokojowego z Niemcami, opublikowany w poniedziałek wieczorem. Amerykański minister spraw zagranicznych, James Byrnes podał do wiadomości, że jest w opracowaniu podobny projekt traktatu pokojowego z Japonią.

Na sesji poniedziałkowej konferencji ministrów zagranicznych wysuwano zarówno ze strony brytyjskiej, jak i radzieckiej nowe propozycje,

dotyczące przyszłości kolonii włoskich w Afryce. Mołotow zaproponował, by obie części Libii podlegały administracji międzynarodowej, przy czym Tripolitania miałaby administratora radzieckiego, a Cyrenajka — brytyjskiego.

Natomiast zdaniem Bevína Libia powinna otrzymać od razu niepodległość. Roszczenia Abisynii do Erytrei i projekt zjednoczenia brytyjskich, abisynskich i włoskich terenów Somali pod jednym zarządem, należy poddać ankiecie międzynarodowej.

Dobre dziecko pomaga matce. Pomóż Polsce, subskrybując Premijową Pożyczkę Odbudowy Kraju!

Święto Pracy

W KRAJU.

WARSZAWA (Obsł. wł.). W całej Polsce dzień 1 Maja stał się świętem olbrzymiej radości i demonstracji zwartości oraz spójności świata pracy. Nigdy jeszcze Polska nie przeżywała tak imponującego święta, jak w roku bieżącym. W Warszawie już od godziny 10-ej płynęła nieprzerwana rzeka ludzka różnymi ulicami w kierunku pl. Teatralnego, gdzie urządzono zgromadzenie publiczne. Na placu las sztandarów i transparentów. Do zebranych tłumów przemawiali ob. Rostecki (Zw. Zaw.), Cyrankiewicz (PPS), Berman (PPR), wiceminister Chajm (SD) i dr Putek (S. L.). Po wiecu uformował się olbrzymi pochód, który ruszył przez Plac Saski, Królewską do Marszałkowskiej, gdzie na rogu Al. Jerozolimskich stała trybuna. W defiladzie wzięło udział ponad 150.000 osób. Powszechną uwagę w pochodzie zwróciła nieznana na razie szubienica, na której znajdowały się kukły Fiszera, Grejsera oraz napis „Witamy w Warszawie“.

Po raz pierwszy wystąpiła również zerwowa Milicja Obywatelska.

W Katowicach na zebraniu i w pochodzie wzięło udział 150.000 osób. W pochodzie szło 50 orkiestr i 2500 sztandarów i transparentów. Do zebranych tłumów przemawiali premier Osóbka-Morawski i wicepremier Gomułka.

W Łodzi pochód trwał cztery i pół godziny. Defiladę odbierał Marszałek Rola-Zymierski, który przybył do Łodzi, aby otrzymać z rąk świata pracy buławę marszałkowską.

Również prastary Kraków był siedzibą olbrzymich manifestacji. Defiladę odbierał wiceprezydent KRN Szwalbe.

W Gdańsku przemawiał minister Jędrzychowski, oraz generalny sekretarz Zw. Zaw. Rusinek.

Do niezliczonych tłumów w Gdyni przemawiał ob. Rusinek.

W Poznaniu, w manifestacjach wzięło udział 80.000-e tłumy. W Lublinie powszechną uwagę zwracały liczne zastępy młodzieży.

We Wrocławiu przemawiali ministrowie: Świątkowski i Radkiewicz. W pochodzie wzięło udział ponad 30.000 osób.

W Bydgoszczy zgromadzenie publiczne odbyło się na stadionie. W defiladzie wzięło udział ponad 30.000 osób.

Prasa niemiecka

BERLIN (ZAP). Wszystkie pisma berlińskie dużo miejsca poświęcają konferencji prasowej, jaka odbyła się ostatnio w strefie amerykańskiej z udziałem przedstawicieli dzienników i wydawnictw niemieckich. Na konferencji przemawiał zastępca dowódcy wojsk amerykańskich w Niemczech gen. Lucius Clay, który oświadczył,

ZAGRANICĄ.

W Moskwie odbyła się wielka parada wojskowa, którą odebrał generalissimus Stalin. Przeglądu wojska dokonał marsz. Rokossovski, który jednocześnie do żołnierzy wygłosił okolicznościowe przemówienie. Wieczorem miasto bogato iluminowane.

W Paryżu przez cały dzień trwały olbrzymie manifestacje, pochody i wiece.

W Belgradzie — olbrzymi pochód. Uczestniczy pochodu stworzyli wielką manifestację na cześć marsz. Tito.

Również i w Sofii defilowały masy ludzkie.

W Niemczech, w Berlinie i w innych miastach odbywały się zgromadzenia publiczne i wiece.

W Londynie Partia Pracy przesunęła dzień manifestacji na jutrzejszą niedzielę.

W Buenos Aires (Argentyna) rząd zabronił urządzania pochodów, a nadto zostały przeprowadzone w kraju liczne aresztowania wśród przewodców świata pracy.

Niemiecki paszkwil

BERLIN (ZAP). Prasa niemiecka za mieszcza przedruk artykułu berlińskiego korespondenta organu angielskiej Partii Pracy „Daily Herald“ o wysiedlaniu Niemców z Polski i sytuacji aprowizacyjnej na ziemiach zachodnich. Artykuł ten, tendencyjnie przejawający, roi się od nieścisłości i kłamstw usiłuje przedstawić stan gospodarczy na naszych ziemiach odzyskanych jako katastrofę znaczenia europejskim. „Ludność całych miast — pisze ów „korespondent“ — została wytrzebiona przez epidemię. Istnieje niebezpieczeństwo, że epidemia ta rozwleczone zostaną przez wysiedleńców dalej na zachód“. Potworny ten paszkwil nazywa ziemie polskie „wschodnią częścią Niemiec, pozostającą pod tymczasowym zarządem polskim“. Fanstastyczne i oszczercze wypociny „korespondenta“ angielskiego zakończone są przerywaną uwagą, że niemieckie sfery gospodarcze i rzeczoznawcy rolni, świadomi znaczenia ziem nadodrzańskich jako śpichrza zbożowego Europy czynią starania, aby w tej mierze podjęta została inicjatywa międzynarodowa! Byłoby to w interesie całej

że działalność radia i prasy niemieckiej jest zadawalająca, ponieważ odrzuciła ona propagandę(?) „Prasa — mówił gen. Clay — nie jest ciągle jeszcze tak wolna, jak jabym tego pragnął, ale nadejdzie dzień, kiedy będzie ona mogła krytykować także działalność władzy okupacyjnej“.

Polacy zastąpią jeńców niemieckich?

PARYŻ, (ZAP). Jeńcy niemieccy, których zatrudniono w górnictwie francuskim, mimo że nie są zawodowymi górnikami, dobrze karmieni i pracujący w zwartych grupach niemieckich tak dobrze się czują i „wywdzięczają“ pracą, równający się pracy górników francuskich, że władze francuskie zaczynają z niepokojem myśleć o chwili, w której trzeba będzie ich zwolnić do domów. W związku z tą perspektywą braku górników

w kopalniach francuskich Francuzi wyobrażają sobie, że siły robocze niemieckie zostaną zastąpione robotnikami polskimi i włoskimi.

Wydaje się nam, że te nadzieje na robotników polskich będą tym razem zawiedzione, wobec tego, że i w naszym kraju dosyć jest pracy dla wszystkich sił fachowych. Zbyt wiele straciliśmy ludzi, abyśmy mogli ich „eksportować“.

Bestialski napad

GLIWICE (ZAP). Społeczeństwo polskie poruszone jest faktem zachwałego napadu, dokonanego w Chechle (pow. gliwicki) na miejscowego działacza polskiego Pawła Grosa, wiceprezesa zarządu Związku Weteranów Powstań Śląskich w Chechle i sekretarza Koła Polskiego Związku Zachodniego.

Paweł Gros został przez nieznanego osobnika wywołany z domu pod pretekstem załatwienia pilnej sprawy związkowej u prezesa koła PZZ, kierownika szkoły Zachwieja. Po przybyciu na podwórce szkolne ob. Gros zauważył obecność dwóch osobników, ubrojonych w rewolwery i pepesze. Ponieważ kierownika nie było w domu, osobnicy ci zaprowadzili Grosa do zburzonego obiektu folwarcznego. Tu zaczęli zadawać mu pytania: „Dlaczego wy z kierownikiem te związki zakładacie? Po co wy taką politykę uprawiacie?“ Następnie kopniakiem powalili ob. Grosa na ziemię, przydeptali mu ręce butami i zaczęli go bić aż do utraty przytomności. Bił go pięściami i specjalnie widać przygotowanymi dragami. Kopano też leżącego. Do chwili omdlenia zadano mu około 30 uderzeń dragami.

Należy zaznaczyć, że ob. Gros jest

członkiem Komisji Weryfikacyjnej w Chechle. Zdarzały się wypadki pogróżek pod jego adresem ze strony osób nie zweryfikowanych ze względu na ich niemiecką, a nawet partyjną, hitlerowską działalność. Nazwiska tych odgrających się są znane. Zachodzi podejrzenie, że byli oni sprawcami na padu.

Polska opinia publiczna domaga się od władz jak najenergiczniejszego śledztwa i surowego ukarania winnych. Niezależnie od kary, którą ponieść muszą bezpośredni sprawcy, wy suwany jest projekt, aby okoliczni Niemcy do chwili zupełnego ich wysiedlenia osadzeni zostali w specjalnych zamkniętych obozach. Byłby to chyba najlepszy sposób zapobieżenia na przyszłość powtarzaniu się takich skandalicznych faktów.

Wspaniały dar

WARSZAWA. (Obsł. wł.). Ambasador, Lebediew zawiadomił rząd polski, że Związek Radziecki chce pomóc Polsce w akcji siewnej przydzielił do dyspozycji 5000 koni.

Twierdze hitlerowskie w Bawarii

MONACHIUM (ZAP). Z okazji wykrycia spisku oficerów Wehrmachtu w Bawarii — o czym już donosiliśmy prezes ministrów dr Hoegner oświadczył jednemu z korespondentów zagranicznych, że w górach bawarskich znajdują się jeszcze prawdziwe twierdze, w których ukrywają się silne terrorystyczne grupy uzbrojonych hitlerowców. Ludność okoliczna udziela im poparcia i pomocy. Władze amerykańskie usiłowały bezskutecznie zmusić terrorystów do kapitulacji głodem. Okazuje się, że dla likwidacji twierdz hitlerowskich konieczne będą bezwzględne zarządzenia militarne.

Jeszcze jedne pretensje

PARYŻ, (Obsł. wł.). Poseł Czechosłowacji wręczył na ręce min. Molotowa memorandum w którym żąda

przyznania 7 okręgów naddunajskich. Okręgi te obecnie należą do Węgier.

Francuzi o żądaniach polskich

PARYŻ (ZAP). Korespondent warszawski „Agence France Presse“ komunikuje, powołując się na informacje ze źródeł półoficjalnych, że przy rokowaniach nad traktatami pokojowymi Polska będzie domagać się pewnych, niewielkich poprawek granicy zachodniej na odcinku szczecińskim. Żądania te, których celem ma być rozszerzenie zaplecza portu na Odrze, dotyczyć mają obszaru około 500 km. kwadr. Jak wiadomo granica Polski, ustalona w Poczdamie przebiega wzdłuż Odry aż do punktu, odległego ok. 50 km, od ujścia rzeki. W punkcie tym granica przekracza rzekę w

południe woski Gryfin i kieruje się na północ, ku Morzu Bałtyckiemu. Obecnie granica jest jednak odległa od Szczecina zaledwie o 6 km. Rząd polski zamierza więc domagać się rozszerzenia 50-kilometrowego pasa na zachodniej stronie Odry o 8 km. Rząd polski ma się przy tym powoływać na prawa historyczne, na konieczność wytworzenia z tej okolicy całości gospodarczej, jak również na życzenie bodaj minimalnego zabezpieczenia portu wojennego. Nowa granica opierałaby się o rzekę Uznam, która na zasadzie postanowień poczdamskich została podzielona na dwie części

Dokumenty mówią

LONDYN (ZAP). W nocnym komunikacie w poniedziałek radio moskiewskie podało dalsze szczegóły, dotyczące współpracy gen. Franco z przywódcami hitlerowskiego reżimu.

W czasie bitwy o Berlin w ręce wiadu radzieckiej armii dostały się dokumenty, potwierdzające fakt, że hiszpański rząd gen. Franco podpisał w 1943 roku z rządem Hitlera umowę

o ścisłej współpracy wojskowej pomiędzy obu rządami.

Dokumenty stwierdzają, iż współpraca gen. Franco trwała od r. 1940 i nie ograniczała się do pomocy wojskowej w walce przeciw Narodom Zjednoczonym, ale że Franco przyrzekł również Hitlerowi, iż przystąpi do wojny w odpowiednim momencie, stając naturalnie po jego stronie.

